

ההתקדמות הגרמנית, מאַרְס וְאַמְיָן בכוון לים: — בהמון שדרות קטנות של מרכבות-קרב קלות, רוכבי-אופנוע, מכוניות-שריון נושאות מכוונות יריה, ואף בעזרת סוככנים, מנסים הם להכניס «טריווים» בכל נקודה אפשרית. התכניקה — נשתנתה ונסתעפה. המיתוד היסודי — בעינו עומד.

בפני מיתוד זה, אשר קרוב היה להכריע, עמדו לבסוף צבאות בני-הברית ב־1918 — וניצחו. המערכות טרם תמו. ולקראת המערכות העתידות, אשר את חזיתן הגיאוגרפית אי-אפשר לדעת מראש, ניתן לאמור: אשר היה — עלול להשנות.

*

המסקנות המאלפות ממערכת צפון-צרפת, מוסר-ההשכל הנובע מהן לחייל — סוכמו בתבונה ובאמנות גם יחד בפקודת-היום של הנטרל הונטציגר (Huntziger) ללוחמי הארמיה הצרפתית*, עליה הופקד בימי מבחן אלה. קריאתם והבנתם — חובה על כל המתיצבים בחזית-ההגנה העולמית, בכל מקום שהוא.

סיריל פולס

השיטות הגרמניות בהתקפה

שני המאמרים של קפטן סיריל פולס הנתונים מטה — «השיטות הגרמניות בהתקפה» ו«צבאה של צרפת» — הודפסו ב«טיימס» לפני התחלת ההתקפה הגרמנית בחזית המערב. המאמרים משלימים אחד את השני, וצריך לקראם ברציפות. כמדה מההערות הבקרתיות של קפטן ס. פולס אומתו במשך החודש האחרון עיי המציאות, וזה מעלה את ערך מאמריו. בעל המאמר אינו מסתפק בניתוח צבאי-מקצועי של הצבאות ומנסה גם לגלות את הקשר הפנימי שבין אופיה הרוחני-החברתי של אומה ודרכי-התכסיס של צבאה. לחוספת-הבנה של הטקטיקה הגרמנית יוכל לשמש מאמרו של פולס «שיטות ההגנה הגרמנית» (הודפס בקבץ «מחנות») ומאמרו של א. גילי «מלחמת המנוע והשריון» (הודפס בקבץ «אשמורות»). — המערכת.

סבורני שנמצא ענין לעמוד על הטקטיקה הגרמנית של ההתקפה לאור הספרות הצבאית הגרמנית ולאור הידיעות שיש בידינו על מסע פולין. אמנם, מתוך הספרות הצבאית, לא קל לעמוד על המיוחד שבטקטיקה זו; יש הרבה מן המשותף לכל תורות-ההתקפה. אם, למשל, יבוא איש ויעמוד על החשיבות שמיחסים הגרמנים לעיקרון של «אש ותנועה», הרי אפשר לענות לו, שעיקרון זה אוניברסלי הוא, וכי ברוח זה היה חדור גם צבא המשלוח הבריטי של 1914. אם יאחו מישהו במלה — מלת קסם כמעט — הסתננות, הנשאת בפי רבים בהתלהבות כמפתח לכל, — אפשר יהיה להעיר לו, שאין צבא המטיל ספק בערכה של ההסתננות במסיבות ידועות, ואולם לחובתה רשומים גם כשלונות רבים. ואם יזכיר מישהו את הכלל הגרמני המודרני, שברדיפה אין לחשוך

* נדפס במדור «רשימות קצרות» שבחוברת זו.

עמל ויגיעה, הרי אפשר להקשות עליו ולשאול: כלום מורט אחרי ינה, או צ'רלס רוז בהודו המרכזית, או גנרל פון-קלוק אחרי קרב לה-קטו חשכו עמל ואנשים? המאמר הגרמני "הזעה חושכת דם" לא היום נוצר. למעשה, אנו מוצאים עקרונות והוראות דומים לזה בתקנונים לשירות-שדה ובספרי השימוש היוצאים לאור ע"י כל מטה כללי, ואף על פי כן, אפשר להעלות דברים בעלי ערך גם מתוך הספרות הצבאית, אם נשים לב לשינויי ההטעמה והבדלי ההדגשה, שחלים פעם בפעם בשטחים שונים של ההלכה הצבאית. לעתים קרובות אין כאן אלא שינוי גון בלבד, אך די גם בו, כדי לשמש מורה-דרך למגמות.

ההשפעה הנאצית

על ההלכה הצבאית משפיע לא רק הטמפרמנט הלאומי, כי אם גם הצורה שלובשת נפש-ההמון של האומה בתקופה מסוימת. גרמניה לא חסרה מעולם בטחון עצמי מופרז ואפילו שחצנות, – וגרמניה הנאצית עצביה מתוחים ורגישים ביותר; חסרת סבלנות היא, ומוכנה להעמיד עצמה בסכנות. לכן אין פלא, שהן בתיאוריה הגרמנית המודרנית והן במעשה אנו מוצאים הרבה מיסוד הפוזיות וההסתכנות. ואולם, טיפוס ההתקפה, שהמליצו עליו הסופרים הגרמניים ואשר הוצא לפועל במסע פולין, הרי הוא, ברובו, מעין אותה ההתקפה שעמדה לצאת לפועל במרס 1918, – לפי ההוראות שהוכנו בשעתם, כשהיא מותאמת עכשיו לכלי הנשק המתקנים של ימינו. לפי התכנית ההיא צריכים היו גייסות-סער לבוע בראש, ואחריהם שרשרות "קלעי-התגרות" וכוחות קטנים, מורכבים מכל מיני כלי-הזין; על כוחות האויר הוטל אז לטוס באלכסון לחזית, לצלול על אנשי חיל הרגלים של האויב ולהתקיפם במכונות יריה ואפילו בפצצות; אסור היה להניח לחיל הרגלים המתקיף לראות בקוי חיל הרגלי של האויב את מטרתו; המטרה היחידה אשר אליה עליו לחתור היא הארטילריה של האויב; קצב ההתקדמות עמד להקבע לפי המתקיפים המהירים ביותר ולא לפי הנחשלים; המשאלה הראשונה היתה המגע עם האויב, ולא קיום מגע עם היחידות הסמוכות.

את תמצית העקרונות הכלליים, אשר עליהם מתבססת הטקטיקה הגרמנית של ההתקפה אפשר איפוא למסור בקיצור: מתקיפים בעומק רב, בגופים לא-מהודקים זה עם זה ובמשטר אי-רגולרי. כל יחידה, מן הקטנה ביותר, נעה בהבטחת האגף שלה עצמה. משנתהו פרצות במערכת האויב, על הגייסות שפרצו אותן להדחק לתוך הפרצות האלה ולהתאמץ לפורר בתנועתם הקדמית גזרה שלמה של חזית האויב. (כאן, אמנם, אנו רואים יותר מאשר הבדלי הטעמה בין התורה הצרפתית והגרמנית; "הרחב את הפרץ ע"י לחץ לצדדים" – אומרים הצרפתים; "הדחף באומץ קדימה, לתוך הפרץ" – אומרים הגרמנים). לעולם אין לותר על הסיור לטובת ההבטחה – מזהירה ההוראה הגרמנית. הכונה מובנת מאליה: למנוע פקפוק ומורך-לב. "דיצנטרליזציה" ראויה להחשב כסיסמת חיל-הרגלים הגרמני: יש למעט עד כמה שאפשר בפירוט הפקודות, ולתת חופש-יזמה רב למפקדים שניים-במעלה, וביחוד למפקדי הגדודים.

דרכים בהתקדמות

הפיזור איננו נחלת חיל הרגלים בלבד. בו נוהגת גם הארטילריה, העומדת, בדרך כלל, לרשות יחידה לוחמת קטנה יותר מהרגיל, (עפ"י הדיביזיה ולא

הקורפוס, ולעתים אפילו רגימנט הרגלים). הנחיצות לפתוח באש במהירות, ככל האפשר, קודמת בארטילריה לבטחון ואף לדיוק. במקום שאפשר, יש לצפות את האש. בהסוג האויב מריצים את הארטילריה קדימה בכל המהירות האפשרית. בשעה שהארטילריה נמצאת בתנועה ואינה יכולה לפעול, אפשר להשתמש בטנקים להבטחת חיל הרגלים. מחוץ לזאת משתמשים בטנקים בעיקר להתקפות-אגף ובנקודות אשר בהן מבקשים את ההכרעה. קלות-תנועה ומהירות הן שתי התכונות החשובות ביותר אשר לטנקים; הכונה היא לטנקים שאינם קשורים יתר על המידה לחיל הרגלים, שאם לא כן ניטל ערכן של המעלות האמורות. ערך התמרון וניצול פני הקרקע למחסה אינם מודגשים ביותר בהוראות הגרמניות; את מקומם של אלה תופסת, כנראה, האש, אשר את חשיבותה הם מדגישים בלי הרף. בקשר לזה מענין לציין את עצמת הנשק של חיל הרגלי הגרמני: לכל רגימנט יש 85 מקלעים ו-42 מכוונות יריה כבדות, 27 מרגמות קלות ו-18 בינוניות, 6 תותחי רגלים קלים ו-2 כבדים, וכן 12 תותחים אנטי-טנקיים של 37 מ"מ.

הדיחוי בפעולה נדון יותר לגנאי, מאשר בחירת דרך פעולה אשר אינה הטובה ביותר. דוחים שוטפים ומפורטים נחשבים כנחיצות דוחקת, - אלה משמשים במידת מה, תריס-בטחון בפני החופש הרב הניתן למפקדים השניים וכאמצעי פיקוח על ההעזה הנדרשת מהם.

חוקר צרפתי של הטקטיקה הגרמנית, לויטננט-קולונל ארמן מרמה * Armand Mermet סבור, שביטוי לרוחה של טקטיקה זו אפשר למצוא בכלל הגרמני המצוין: במלחמה אין תכנית מוצקת, המלחמה מעמידה את המפקד וחייליו במצבים בלתי צפויים, המשתנים ומתחדשים בלי הפסקה. אתה נזכר, בלי משים, בפסוקו של ג'ומיני, שהיה אהוב כל כך על פוש: המלחמה - רחוקה מהיות מדע מדויק - היא דרמה יוקדת ואיומה. כך מתגלה הבדל רב בין מושגי הטקטיקה למושגי האסטרטגיה הגרמניים; האסטרטגיה הגרמנית הן תמכה תמיד, מימי מולטקה, בתכניות מתוכננות מראש ולא הרבתה להתחשב בפעולות האויב.

טעות היא לחשוב, שאם המטה הכללי גינה לעתים קרובות את הזהירות עשה זאת משום שזלזל בערך התכונה הזאת. נכון יותר לאמר, שהוא נתון בדאגה מתמדת, פן תצר הזהירות את רגלי היזמה. סיור מטוסים נחשב לרב-ערך, וכוחות האויר משמשים בתפקיד של "שפחת" הצבא, הרבה יותר מאשר אצלנו (הבריטים). במלחמה שעברה הורגלנו לחשוב לסיור טקטי סיור-מטוסים המשתרע עד לעומק של 10.000 ירד, - בעוד שעכשיו גם טיסה עד לעומק של 50 מיל נחשבת לסיור טקטי. לויטננט-קולונל מרמה נתרשם מאד מן המשמעות שההלכה הגרמנית מיחסת לשתי שיטות של הבטחה, המיוצגות על ידי שתי מלים, שלא קל להבחין ביניהן בתרגום. המלה Verschleierung מורה על הסוואה כללית של התנועות והתכניות מפני סיורי האויב ושירותי הריגול שלו. במשמעה כלולים: חלוץ-מתגרה להחזקת האויב בריחוק; מסעי-ליל מטעים, תנועות צבא כוזבות והתקפות מדומות; הבטחה מריגול-אויר, בעזרת מטוסי-קרוב וסוללות אנטי-אוויריות; משמעת חמורה בהעברת ידיעות בטלגרף, טלפון ואלחוט; ריגול נגדי מפותח עד מאד. בעוד שהמלה Tarnung מורה על הסתר בעזרת קמופלז' במובן המצומצם של המושג, מיסוך דרכים, המנעות ממאור בלילות. השאיפה הנכספת היא, שהצבא יעלה, דרך צעיף של מסתוריות, על אויב שאיננו יודע דבר על כונת מתקיפיו ועריכת כוחותיהם, ואולם בבוא שעת ההתקפה חייב התוקף להשליך את הזהירות אחרי גוו ולכון כל גרגיר של כוחו לשם המהלומה.

* ראה מאמרו בחוברת זו "היגוף לאומן לב".